การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

Study of The Current Conditions and Problems of Learning Management to Enhance Global Citizenship Among Vocational Certificate Students

สิริมน ฤดี[1], ณัฐเชษฐ์ พูลเจริญ[2] และอัจฉรา ศรีพันธ์[3]
Sirimon Rudee[1], Nattachet Pooncharoen[2] and Atchara Sriphan[3]

Received: 24 August 2024 **Revised:** 09 November 2024 **Accepted:** 19 November 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยเป็นการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed methods) เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถาม และแนวคำถามในการสัมภาษณ์ ประชากร คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยในสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพิจิตร จำนวน 3 สถานศึกษา โดยมีกลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูล จำนวน 328 คน ได้มาจากการสุ่มตามสูตรของ Krejcie & Morgan เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด คือ 1) แบบสอบถาม 2) แนวคำถามในการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ มีการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$= 3.22) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.92) ส่วนปัญหาของการจัดการเรียนรู้ พบปัญหา ได้แก่ ผู้เรียนขาดความสนใจและความกระตือรือร้นในการเรียนรู้เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองโลก ความหลากหลายของผู้เรียน คือ ความแตกต่างในด้านความรู้ ทักษะ และความสนใจของผู้เรียน ทำให้การจัดการเรียนรู้และการวัดผลเป็นไปได้ยาก ผู้เรียนมุ่งเน้นความสำคัญที่ให้กับคะแนนมากกว่าการเรียนรู้และพัฒนาทักษะที่จำเป็น ขาดความเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้กับชีวิตจริง คือ ผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ความเป็นพลเมืองโลกในการใช้ชีวิตประจำวัน

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้, เสริมสร้างสมรรถนะ, ความเป็นพลเมืองโลก

[1] นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก
E-mail: sirimonr66@nu.ac.th
[2,3] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก
[1] M.Ed. Social Studies Faculty of Education, Naresuan University, Phitsanulok
[2,3] Assistant Professor, Faculty of Education, Naresuan University, Phitsanulok

Abstract

This research aimed to study the current status and problems of learning management to enhance global citizenship competence of vocational certificate students (Vocational Certificate, V.C.), by using mixed methods research. The research instruments were questionnaires and interview questions. The population was vocational certificate students (Vocational Certificate, V.C.) in 3 colleges under the Vocational Education Commission of Phichit Province. The sample group was 328 people, randomly selected using the Krejcie & Morgan formula. There were 2 types of research instruments: 1) questionnaires and 2) interview questions. Quantitative data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The results of the research found that the current status was at a moderate level (mean ($\bar{x}$) = 3.22 and standard deviation (S.D.) = 0.92).The problems identified in educational management include: students' lack of interest and enthusiasm in learning about global citizenship; the diversity among students in terms of knowledge, skills, and interests, which makes it difficult to manage learning and assess performance; students focusing more on grades rather than learning and developing essential skills; and a lack of connection between learning and real-life application, where students do not perceive the importance of learning about global citizenship for daily life.

Keywords: Learning Management, Competency Building, Global Citizenship

บทนำ

โลกในปัจจุบันถูกทำให้เล็กลงด้วยเทคโนโลยีของการสื่อสารไม่ว่าจะเป็นระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่สามารถติดต่อได้ทั่วทุกมุมโลก ระบบ e-mail และ web camera ที่ทำให้ การพูดคุยกันแบบเห็นหน้าค่าตากันทางจอคอมพิวเตอร์เป็นไปอย่างสะดวก ดาวเทียมที่ส่งภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากซีกโลกหนึ่งไปยังอีกซีกโลกหนึ่งได้เหมือนอยู่ในสถานที่และเวลาเดียวกัน อุปสรรคจากการเดินทางข้ามน้ำข้ามทะเลในอดีตจึงไม่ใช่สิ่งกีดขวางการแพร่กระจายทางความคิดและวัฒนธรรมอีกต่อไป เมื่อโลกทั้งโลกกลายเป็นเสมือนหมู่บ้านเดียวกัน (global village) การเกิดเหตุการณ์ หรือการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมขึ้นในจุดใดจุดหนึ่งของโลกย่อมส่งผลกระทบต่อภูมิภาคอื่น หรือผู้คนในต่างประเทศได้อย่างง่ายดาย โลกาภิวัตน์เต็มไปด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเทคโนโลยีได้กลายเป็นตัวเร่งการผสมผสานทางวัฒนธรรมต่างชาติต่างภาษานี้ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกสังคมจะต้องสร้างความสมดุลระหว่างการรักษาและถ่ายทอดค่านิยมอันเป็นรากฐานทางวัฒนธรรมของสังคมให้แก่เด็กและเยาวชนพร้อมๆ กับการช่วยให้เขาเหล่านั้นมีความสามารถในการปรับตัวในกระแสวัฒนธรรมสากลและสามารถยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมของสังคมอื่นๆ ด้วยคนรุ่นใหม่จึงจะมีความเป็นพลโลก (global citizen) มีความรู้และทัศนคติที่ดีต่อคนต่างชาติต่างภาษาที่จะต้องมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันมากขึ้นพร้อมๆ กับที่สามารถธำรงรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนไว้ได้อย่างเข้มแข็ง (ศุภศิลป์ กุลจิตต์เจือวงศ์, 2555)

ปัจจุบันแนวคิดการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองโลก หรือ Global Citizenship Education (GCE) ได้ถูกพูดถึงในระดับนานาชาติมาโดย

ตลอด โดยมี UNESCO เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อน แนวคิด GCE คือการส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าไปเรียนรู้ มีส่วนร่วม และเชื่อมโยงตัวเองกับประเด็นโลกในมิติทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเปลี่ยนแปลงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตของพวกเขา กล่าวได้ว่าในด้านหนึ่ง GCE เป็นการสร้างสำนึกการเป็นพลเมืองโลกผ่านความรู้ความเข้าใจ และอีกด้านหนึ่งคือส่งเสริมให้เขามีส่วนรวมเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับโลก โดยต้องสร้างให้ผู้เรียนมีความกล้าหาญในการลุกขึ้นมาเปลี่ยนแปลงสังคมการเมืองบนหลักการประชาธิปไตย ซึ่งไม่ได้หยุดอยู่เพียงปัญหาในชาติตัวเองเท่านั้น โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนได้คิด มองเห็น และตระหนักถึงเรื่องราวที่ไม่เป็นธรรมในชีวิตประจำวันเชื่อมโยงกับประเด็นโลก กล่าวได้ว่า GCE ได้มุ่งสร้างพลเมืองที่เป็นมากกว่าการรู้และปฏิบัติตามกฎหมาย ดังนั้น การสร้างพลเมืองโลกจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องส่งเสริมให้นักเรียนกล้าคิด กล้าตั้งคำถาม และท้าทายกับระเบียบ กฎหมาย และโครงสร้างของสังคมที่เขามองเห็นว่าไม่เป็นธรรม ทั้งในระดับท้องถิ่น จนไปถึงระดับสังคมโลก (อรรถพล ประภาสโนบล, 2564)

โครงการศึกษานานาชาติเรื่อง ความเป็นพลเมืองและพลเมืองโลก (The IEA International Civic and Citizenship Study; ICCS) ของสมาคมนานาชาติว่าด้วยการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (International Association for the Evaluation of Educational Achievement; IEA) พบว่า เยาวชนไทยมีทัศนคติ และองค์ความรู้เรื่องความเป็นพลเมืองและความเป็นพลเมืองโลกอยู่ในลำดับที่ 34 จาก 38 ประเทศทั่วโลก สะท้อนให้เห็นว่าเยาวชนไทยมีทัศนคติและองค์ความรู้ใน เรื่องดังกล่าวอยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำ (Faour & Muasher, 2011) ซึ่งจากผลสำรวจ ICCS ที่ระบุว่าเยาวชนไทยมีทัศนคติและองค์ความรู้เรื่องความเป็นพลเมืองและพลเมืองโลกอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ นั้น อาจมีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อสถานการณ์ดังกล่าว ได้แก่ หลักสูตรอาจเน้นการสอนทฤษฎีทางการเมืองและสังคมศาสตร์เป็นหลัก ทำให้ขาดโอกาสในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมจริง เนื้อหาที่สอนอาจไม่เชื่อมโยงกับปัญหาและความท้าทายในสังคมปัจจุบัน ทำให้เยาวชนขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ การวัดผลยังคงเน้นการท่องจำเนื้อหา ทำให้เยาวชนขาดโอกาสในการแสดงออกถึงความคิดเห็นและทัศนคติของตนเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา ของการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เพื่อนำสภาพปัจจุบันและปัญหามาเป็นแนวทางการส่งเสริมผู้เรียนให้มีความเป็นพลเมืองโลก รู้ถึงการมีความรู้ ทักษะ ความสามารถในการทำความเข้าใจหน้าที่ความรับผิดชอบ ของตนในฐานะสมาชิกของสังคม ปฏิบัติตนตาม กฎระเบียบ ตลอดจนเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของสังคมและมีส่วนร่วมที่จะพัฒนาสังคมไปในแนวทางที่ดีขึ้น มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติ ให้สามารถแข่งขันทางวิชาชีพกับนานาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานได้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองโลกของผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

วิธีการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ขั้นตอนที่ 1 การเก็บข้อมูลสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โดยใช้แบบสอบถาม

1.1.1 ประชากรการวิจัย คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยในสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร จำนวน 3 สถานศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาพิจิตร จำนวน 327 คน วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร จำนวน 1800 คนและ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพิจิตร จำนวน 103 คน จำนวนทั้งสิ้น 2,230 คน (ข้อมูลปีการศึกษา 2566)

1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มที่เก็บข้อมูลสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านสมรรถนะความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โดยได้มาจากการสุ่มตามสูตรของ Krejcie & Morgan ดังนี้ วิทยาลัยอาชีวศึกษาพิจิตร จำนวน 48 คน วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร จำนวน 264 คนและ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพิจิตร จำนวน 16 คน จำนวนทั้งสิ้น 328 คน

ตารางการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Krejcie & Morgan

ที่	วิทยาลัย	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
1	วิทยาลัยอาชีวศึกษาพิจิตร	327	48	14.67
2	วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร	1800	264	80.71
3	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพิจิตร	103	16	4.62
	รวม	**2230**	**328**	**100**

1.2 ขั้นตอนที่ 2 ใช้แบบสัมภาษณ์ จำนวน 11 ชุด โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

1.2.1 ครูผู้สอนรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 2 คน ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร และ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพิจิตร

1.2.2 รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 3 คน วิทยาลัยอาชีวศึกษาพิจิตร วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพิจิตร

1.2.3 ผู้เรียนรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 6 คน (วิทยาลัยละ 2 คน) ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาพิจิตร วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร และ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพิจิตร โดยครูผู้สอนเลือกนักเรียนที่สนใจเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมมากจำนวน 1 คน และนักเรียนที่สนใจเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมน้อย จำนวน 1 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือการวิจัย 2 ชนิด ดังนี้

2.1 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 328 ชุด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด, มาก, ปานกลาง, น้อย, น้อยที่สุด

2.1.1 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC

2.1.2 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขจากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่ประชากรในการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือ

โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

2.1.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว มาตรวจสอบปรับปรุงอีกครั้งแล้วนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2.2 แนวคำถามในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวมรวมข้อมูลในขั้นตอนที่ 1

3.1.1 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรไปยังวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพิจิตร จำนวน 3 วิทยาลัย ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาพิจิตร วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร และ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพิจิตร

3.1.2 ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

3.1.3 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มาวิเคราะห์ข้อมูล

3.2 การเก็บรวมรวมข้อมูลในขั้นตอนที่ 2

3.2.1 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรไปยังวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพิจิตร จำนวน 3 วิทยาลัย ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาพิจิตร วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร และ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพิจิตร

3.2.2 เตรียมตัวก่อนสัมภาษณ์ โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ รายละเอียดของประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์ นัดหมาย วัน เวลา สถานที่ที่จะสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ศึกษาประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ และเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้บันทึก

3.2.3 ดำเนินการสัมภาษณ์ตามแนวคำถามการสัมภาษณ์ อาจมีการสอบถามเพิ่มเติมในบางประเด็นเพื่อให้ได้ข้อมูลสมบูรณ์มากขึ้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1

4.1.1 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายข้อและภาพรวมในแต่ละด้าน

4.1.2 นำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ผลการประเมินที่กำหนดเพื่อแปลความหมาย

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 2

4.2.1 ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา

4.2.2 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความหมายเชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่รวบรวมได้

5. สถิติที่ใช้และการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำเสนอข้อมูลผลวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัย ในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาขั้นตอนที่ 1 สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โดยใช้แบบสอบถาม พบว่า

ด้านที่ 1 ด้านหลักสูตร

ตารางที่ 1 แสดงสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านหลักสูตร

ที่	สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้	ระดับการจัดการเรียนรู้		ผลการวิเคราะห์
		$\bar{x}$	S.D.	
1. ด้านหลักสูตร				
1.1	มีเนื้อหาเกี่ยวกับตนเอง มีความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสังคม	3.06	0.96	มีการจัดการเรียนรู้ระดับปานกลาง
1.2	มีเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิพื้นฐานของมนุษย์และการส่งเสริมความเท่าเทียมกัน	2.13	0.99	มีการจัดการเรียนรู้ระดับน้อย
1.3	มีเนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมในเรื่องความแตกต่างหลากหลาย สันติภาพและการจัดการความขัดแย้งอย่างสันติ	2.12	0.91	มีการจัดการเรียนรู้ระดับน้อย
1.4	มีเนื้อหาความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข	3.17	0.94	มีการจัดการเรียนรู้ระดับปานกลาง
ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านหลักสูตร		**2.62**	**0.95**	**มีการจัดการเรียนรู้ระดับปานกลาง**

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ ด้านหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง – ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.12 – 3.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีเนื้อหาความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพและ การดำรงชีวิตอย่างมีความสุข มีการจัดการเรียนรู้ระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.17, S.D. = 0.94) รองลงมา มีเนื้อหาเกี่ยวกับตนเอง มีความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสังคม มีการจัดการเรียนรู้ระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.06, S.D. = 0.96) มีเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิพื้นฐานของมนุษย์และการส่งเสริมความเท่าเทียมกัน มีการจัดการเรียนรู้ระดับน้อย ($\bar{x}$ = 2.13 , S.D. = 0.99) และมีเนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมในเรื่องความแตกต่างหลากหลาย สันติภาพและการจัดการความขัดแย้งอย่างสันติ มีการจัดการเรียนรู้ระดับน้อย ($\bar{x}$ = 2.12, S.D. = 0.91) ตามลำดับ และผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านหลักสูตร โดยรวม พบว่า มีการจัดการเรียนรู้ระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 2.63 , S.D. = 0.95)

ด้านที่ 2 ด้านการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 2 แสดงสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนรู้

ที่	สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้	ระดับการจัดการเรียนรู้		ผลการวิเคราะห์
		$\bar{X}$	S.D.	
2. ด้านการจัดการเรียนรู้				
2.1	นำกระบวนการที่ทำให้เกิดการตั้งสมมติฐานและการนำทฤษฎีมาใช้	3.45	0.98	มีการจัดการเรียนรู้ระดับปานกลาง
2.2	นำปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม มาให้ผู้เรียนได้ร่วมกันคิด สังเกต ทำความเข้าใจ และวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบ	2.08	0.86	มีการจัดการเรียนรู้ระดับน้อย
2.3	จัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ ที่ทำให้ผู้เรียนได้ตั้งคำถามของตนเองและสร้างความรู้ร่วมกัน	2.36	0.97	มีการจัดการเรียนรู้ระดับน้อย
2.4	นำสภาพแวดล้อมจริง มาจัดการเรียนรู้ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้ใช้วิธีการ เครื่องมือ และวัสดุจำเป็นต่างๆ ในสถานการณ์จริงเพื่อแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิต และได้เรียนรู้แนวทางการปฏิบัติหรือการแก้ปัญหาต่างๆ	2.80	0.96	มีการจัดการเรียนรู้ระดับปานกลาง
ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนรู้		**2.67**	**0.94**	**มีการจัดการเรียนรู้ระดับปานกลาง**

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัด การเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง – ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.08 – 3.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นำกระบวนการที่ทำให้เกิดการตั้งสมมติฐานและการนำทฤษฎีมาใช้ มีการจัดการเรียนรู้ระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.45, S.D. = 0.98) รองลงมา นำสภาพแวดล้อมจริง มาจัดการเรียนรู้ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้ใช้วิธีการ เครื่องมือ และวัสดุจำเป็นต่างๆ ในสถานการณ์จริงเพื่อแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิต และได้เรียนรู้แนวทางการปฏิบัติหรือการแก้ปัญหาต่างๆ มีการจัดการเรียนรู้ระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.80, S.D. = 0.96) จัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ ที่ทำให้ผู้เรียนได้ตั้งคำถามของตนเองและสร้างความรู้ร่วมกัน มีการจัดการเรียนรู้ระดับน้อย ($\bar{X}$ = 2.36, S.D. = 0.97) และนำปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม มาให้ผู้เรียนได้ร่วมกันคิด สังเกต ทำความเข้าใจ และวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบ มีการจัดการเรียนรู้ระดับน้อย ($\bar{X}$ = 2.08, S.D. = 0.86) ตามลำดับ และผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยรวม พบว่า มีการจัดการเรียนรู้ระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.67 , S.D. = 0.94)

ด้านที่ 3 ด้านการวัดผล

ตารางที่ 3 แสดงสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านการวัดผล

ที่	สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้	ระดับการจัดการเรียนรู้		ผลการวิเคราะห์
		$\bar{x}$	S.D.	
3. ด้านการวัดผล				
3.1	ใช้วิธีการ และเครื่องมือหลายๆ แบบในการวัดผลเพื่อให้ได้ข้อมูลในการประเมินอย่างเพียงพอ	3.57	0.95	มีการจัดการเรียนรู้ระดับมาก
3.2	มีการวัดผลที่เป็นมาตรฐาน สามารถใช้ได้กับทุกส่วน	3.47	0.97	มีการจัดการเรียนรู้ระดับปานกลาง
3.3	มีการวัดผลที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยพิจารณาจากการสังเกตพฤติกรรม การร่วมกิจกรรม ควบคู่กับการทดสอบตามความเหมาะสม	3.54	0.96	มีการจัดการเรียนรู้ระดับมาก
3.4	มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการวัดผล	3.99	0.87	มีการจัดการเรียนรู้ระดับมาก
ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านการวัดผล		**3.64**	**0.94**	**มีการจัดการเรียนรู้ระดับมาก**

จากตารางที่ 3 สรุปได้ว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านการจัด การเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก – ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.47 – 3.99) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการวัดผล มีการจัดการเรียนรู้ระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.99, S.D. = 0.87) รองลงมา ใช้วิธีการ และเครื่องมือหลายๆ แบบในการวัดผล เพื่อให้ได้ข้อมูลในการประเมินอย่างเพียงพอ มีการจัดการเรียนรู้ระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.57, S.D. = 0.95) มีการวัดผลที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยพิจารณาจากการสังเกตพฤติกรรม การร่วมกิจกรรม ควบคู่กับการทดสอบตามความเหมาะสม มีการจัดการเรียนรู้ระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.54, S.D. = 0.96) และมีการวัดผลที่เป็นมาตรฐาน สามารถใช้ได้กับ ทุกส่วน มีการจัดการเรียนรู้ระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.47, S.D. = 0.97) ตามลำดับ และผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านการวัดผล โดยรวม พบว่า มีการจัดการเรียนรู้ระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.64 , S.D. = 0.94)

ด้านที่ 4 ด้านการประเมินผลการเรียนรู้

ตารางที่ 4 แสดงสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านการประเมินผลการเรียนรู้

ที่	สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้	ระดับการจัดการเรียนรู้		ผลการวิเคราะห์
		$\bar{X}$	S.D.	
4. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้				
4.1	มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับ การเรียนการสอน	3.95	0.90	มีการจัดการเรียนรู้ระดับมาก
4.2	มีการประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน เพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียน	4.03	0.79	มีการจัดการเรียนรู้ระดับมาก
4.3	ประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.00	0.86	มีการจัดการเรียนรู้ระดับมาก
4.4	นำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพ	3.86	0.83	มีการจัดการเรียนรู้ระดับมาก
ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านการประเมินผลการเรียนรู้		**3.96**	**0.84**	**มีการจัดการเรียนรู้ระดับมาก**

จากตารางที่ 4 สรุปได้ว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านการ จัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.86 – 4.03) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียนและ หลังเรียน เพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียน มีการจัดการเรียนรู้ระดับมาก ($\bar{x}$) = 4.03, S.D. = 0.79) รองลงมา ประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดการเรียนรู้ระดับมาก ($\bar{x}$) = 4.00, S.D. = 0.86) มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการเรียนการสอน มีการจัดการเรียนรู้ระดับมาก ($\bar{x}$) = 3.95, S.D. = 0.90) และนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยน การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพ มีการจัดการเรียนรู้ระดับมาก ($\bar{x}$) = 3.86, S.D. = 0.83) ตามลำดับ และผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ โดยรวม พบว่า มีการจัดการเรียนรู้ระดับมาก ($\bar{x}$) = 3.96, S.D. = 0.84)

ผลการศึกษาขั้นตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ พบว่า

1. ด้านหลักสูตร สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ ด้านหลักสูตร ควรสอดแทรกสมรรถนะความเป็นพลเมืองโลกลงไปในกิจกรรมการเรียนรู้ โดยนำเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมมาออกแบบในการจัดการเรียนรู้ สภาพปัญหาของการจัดการเรียนรู้ ด้านหลักสูตร ผู้เรียนยังขาดความสนใจ ใส่ใจ และขาดความกระตือรือร้นในเรื่องของความเป็นพลเมืองโลก

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ความใช้รูปแบบที่หลากหลาย เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนๆ สภาพปัญหาของ การจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนไม่ค่อยมีความกระตือรือร้นในการจัดกิจกรรม

การเรียนการสอน และไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเท่าที่ควร

3. ด้านการวัดผล สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดผล การวัดผลการจัดการเรียนรู้ ควรวัดตามสภาพจริง และมีการวัดผลโดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย สภาพปัญหาของการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ผู้เรียนไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม จึงทำให้การวัดผลไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ และความหลากหลายของผู้เรียนทำให้เกิดปัญหาในการวัดผล

4. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ รูปแบบการประเมินการจัดการเรียนรู้ควรสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ มีความชัดเจน ครอบคลุม ประเมินตามสภาพจริงและมีการประเมินผลที่หลากหลายให้เหมาะสมกับผู้เรียน สภาพปัญหาของ การจัดการเรียนรู้ ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนมีความหลากหลาย และมีความกังวลกับคะแนนมากกว่าการเรียนรู้

สรุปและอภิปรายผล

1. ด้านหลักสูตร สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ ด้านหลักสูตร พบว่า มีการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับน้อย 2 ข้อ คือ 1) มีเนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมในเรื่อง ความแตกต่างหลากหลาย สันติภาพและ การจัดการความขัดแย้งอย่างสันติ ($\bar{x}$ = 2.12, S.D. = 0.91) และ 2) มีเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิพื้นฐานของมนุษย์และการส่งเสริมความเท่าเทียมกัน ($\bar{x}$ = 2.13, S.D. = 0.99) ตามลำดับ สอดคล้องกับ Learning and Teaching Scotland (2012) ได้กล่าวว่า ควรมีการกำหนดสาระ การเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองโลก และเปิดโอกาสให้มีการฝึกปฏิบัติและเรียนรู้จากประสบการณ์จริง นำความหลากหลายทางบริบททางการเรียนรู้ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองโลกในแต่ละวิชา หลักสูตรควรมีการวางแผนอย่างสร้างสรรค์ จัดตารางเพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้แบบสหวิทยาการ มีความยืดหยุ่น เพื่อให้การพัฒนานวัตกรรมอย่างสร้างสรรค์ มีการเชื่อมโยงระหว่างประเทศในการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า มีการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับน้อย 2 ข้อ คือ 1) นำปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมมาให้ผู้เรียนได้ร่วมกันคิด สังเกต ทำความเข้าใจและวิเคราะห์ เพื่อหาคำตอบ ($\bar{x}$ = 2.08, S.D. = 0.86) และ 2) จัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ ที่ทำให้ผู้เรียนได้ตั้งคำถามของตนเองและสร้างความรู้ร่วมกัน ($\bar{x}$ = 2.36, S.D. = 0.97) สอดคล้องกับ Education Services Australia (2011) ได้กล่าวว่า ควรมีการเสริมสร้าง บรรยากาศในการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันเพื่อให้การติดต่อสื่อสารภายในห้องเป็นไปอย่าง มีประสิทธิภาพ และกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนต้องออกแบบให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับค่านิยม และส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความรับผิดชอบในการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและมีอำนาจในการต่อรอง ในการจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ที่จะใช้ในการแยกแยะข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่อย่างหลากหลายให้กับนักเรียน

3. ด้านการวัดผล สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดผล พบว่า มีการจัดการเรียนรู้อยู่ระดับมาก คือ 1) มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการวัดผล ($\bar{x}$ = 3.99, S.D. = 0.87) 2) ใช้วิธีการ และเครื่องมือหลายๆ แบบในการวัดผล เพื่อให้ได้ข้อมูลในการประเมิน อย่างเพียงพอ ($\bar{x}$ = 3.57, S.D. = 0.95) และ 3) มีการวัดผลที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์

โดยพิจารณาจากการสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรม ควบคู่กับการทดสอบตามความเหมาะสม (() = 3.54, S.D. = 0.96) ตามลำดับ สอดคล้องกับ พิชิต ฤทธิ์จรูญ, (2545: 11) ที่กล่าวว่าต้องวัดให้ตรงจุดมุ่งหมายโดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมายที่แน่นอนไว้ล่วงหน้า ควรใช้เครื่องมือ วัดให้ครอบคลุมทุกด้านโดยใช้เครื่องมือวัดที่หลากหลาย เลือกเครื่องมือวัดที่เหมาะสมกับพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด

4. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านการประเมินผล พบว่า มีการจัดการเรียนรู้อยู่ระดับมาก คือ 1) มีการประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน เพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียน ($\bar{x}$) = 4.03, S.D. = 0.79) 2) ประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{x}$) = 4.00, S.D. = 0.86) 3) มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับ การเรียนการสอน ($\bar{x}$) = 3.95, S.D. = 0.90) และ 4) นำผลการประเมิน มาปรับเปลี่ยนการเรียน การสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพ ($\bar{x}$) = 3.86, S.D. = 0.83) ตามลำดับสอดคล้องกับ วรรณ์ดี แสงประทีปทอง (2561) ได้เสนอบทความวิชาการเรื่อง แนวทางการประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้เสนอประเด็นว่า แนวทางการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควรเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยบูรณาการอยู่ในกระบวนการเรียนการสอน ใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย ทั้งวิธีการและเครื่องมือที่เป็นทางการ (Formal Assessment) และไม่เป็นทางการ (Informal Assessment) ให้เหมาะสมกับสิ่งที่จะประเมิน ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่สะท้อนความสามารถในการปฏิบัติในโลกแห่ง ความเป็นจริง และมีการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งของตนเองได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

ผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองโลก ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาเฉพาะการจัดการเรียนรู้ เท่านั้น การวิจัยในครั้งต่อไปควรทำการศึกษาปัจจัยอื่นๆ เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่สามารถเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2545). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เฮ้าส์ ออฟ เคอร์มีทส์

วรรณ์ดี แสงประทีปทอง. (2561). *แนวทางการประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. วารสารวิจัย และประเมินผลอุบลราชธานี ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน) หน้า 1-10.

ศุภศิลป์ กุลจิตต์เจือวงศ์. (2555). *2022 วิวัฒนาการการสื่อสารแห่งโลกอนาคต*. Veridian E-Journal, SU. 5(2).

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.(2557). *คู่มือการจัดระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ศูนย์เรียนรู้การ ผลิตและจัดการธุรกิจสิ่งพิมพ์ดิจิตอลมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

อรรถพล ประภาสโนบล. (2564). *Global Citizenship Education: เราจะสอนให้นักเรียนเป็นพลเมืองโลกได้อย่างไร.* สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2567, จาก https://thepotential.org/knowledge/global-citizenship-education/.

Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L. (2018). *Designing and Conducting Mixed Methods Research (3rd ed.)*. Thousand Oaks, CA: SAGE.

Education Services Australia. (2011). *Global Perspectives: A framework for global education in Australian schools*. Australia: GEON Impact Printing Pty Ltd.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Determining sample size for research activities*. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607–610.

Learning and Teaching Scotland. (2012). *Developing global citizens within Curriculum for Excellence*. North Lanarkshire: Whitelees Primary School.